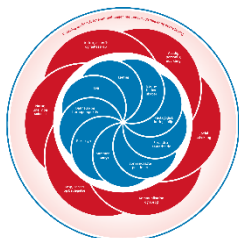

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Hvem er vi?

Asmundsminde er en selvejende institution, drevet af Sofie Rifbjerg Fonden. Institutionen åbnede den 15. august 1976 på initiativ af fonden, som ønskede at realisere pædagogen og psykologen Sofie Rifbjergs ideer om en integreret udflytterbørnehave.

Sofie Rifbjerg var stærkt engageret i de dårligst stillede børns vilkår og manglende trivsel. Hun mente, at børn fra stenbroen skulle ud i naturen. Hendes pædagogiske tanker tog udgangspunkt i det enkelte barn og dets sociale situation, og derved inklusion af de svagere stillede børn, eller børn med særlige udfordringer, i fællesskabet. Denne tanke er stadig bærende for Asmundsminde i dag.

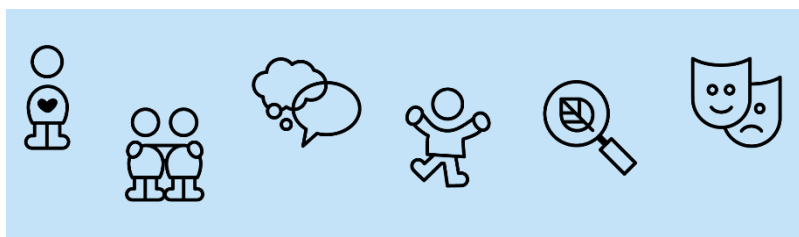
Børnehaven har opsamlingssted på Amerikavej på Vesterbro, hvorfra vi hver dag kører til vores skønne landsted i området Kvistgård, hvor vi har et rustikt stråtækt tolænget hus på en stor grund. Asmundsminde er normeret til 37 børn. Heraf kommer 28 børn fra lokalområdet, visiteret fra pladsanvisningen, og 9 er visiteret på en basisplads fra Københavns Kommune. De børn der har en basisplads har forskellige sociale og emotionelle udfordringer.

Ifølge børnehavens vedtægter § 1 fra 1976 er institutionens formål:

At drive udflytterbørnehave for børn i Københavns kommune. En del af institutionens pladser skal være til rådighed for børn, der har behov for særlig socialpædagogisk bistand. Der vil overfor disse børn blive lagt vægt på behandlingsarbejde i forbindelse med et intensivt forældresamarbejde. Det opsøgende og forebyggende arbejde kan foruden i det daglige foretages ved hjemmebesøg eller weekendture med overnatning. Målet er en integration af disse børn i et pædagogisk miljø, hvor de almindelige børnehavebørns normer dominerer.

For alle børn i Asmundsminde gælder det, at alle børn har ret til at være med i et ligeværdigt fællesskab. Her møder du derfor et miljø og en pædagogik, hvor rummeligheden er stor, og børn med forskellig social baggrund og forskellige udfordringer kan have gensidig glæde af hinanden. Dette læringsaspekt er meget grundlæggende for børnehaven. De gode fysiske rammer med et stort hus og en stor grund giver gode muligheder for leg, fordybelse og sansemæssige samt kropslige oplevelser.

Krumtappen i vores arbejde er kontaktpædagogordningen, som betyder at hver pædagog har ansvaret for et eller to børn på basispladser og fire til fem lokalbørn. Dette ansvar indebærer dels forældresamarbejde, og dels en daglig opmærksomhed på barnets trivsel i børnehaven. Forudsætningen for at lære noget og at udvikle sig er, at børnene trives. Men trivsel er ikke bare en forudsætning for noget andet – det er et mål i sig selv.

Pædagogisk grundlag

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

I Asmundsminde ser vi alle børn, som unikke individer uanset deres særlige behov og forudsætninger. Forskellighed er både en ret og en styrke. Alle børn er forskellige og udvikler sig i forskelligt tempo. De skal opleve at have indflydelse og ret til at deltage i ligeværdige fællesskaber. Det er vores mål, at alle børn skal føle, at Asmundsminde er deres børnehave, og at de er en uundværlig og værdifuld del af fællesskabet.

Vi forsøger at forstå børn ud fra deres egen oplevelse og forståelse af sig selv. Vi er opmærksomme på, at børns handlinger og forståelser kan være forskellige i forskellige sammenhænge. Børn handler og reagerer afhængigt af de kontekster, de befinder sig i og ud fra den "bagage", de har med sig. Dette har vi i mente, når vi møder børnene.

I Asmundsminde opfattes alle børn grundlæggende som kompetente og selvstændige individer, der har brug for omsorg, udfordringer, positive forventninger, anerkendelse samt tillid fra det pædagogiske personale. Vi ser børn som aktive medskabere af deres egen læring og udvikling, og det er pædagogerne, der skaber rammerne for et læringsmiljø med tryghed og trivsel.

Det at være barn har værdi i sig selv, og derfor bestræber vi os på, at der i Asmundsminde er plads, tid og ro til at være barn med alt, hvad det indebærer.

Dannelse og børneperspektiv

På Asmundsminde er vi nysgerrige på både verden og mennesker. Hver dag undersøger vi verden sammen. Vi skaber rum til livsudfoldelse, overraskelser og bliver sammen hele tiden klogere på os selv, verden og menneskene omkring os.

Aktiviteterne på Asmundsminde er mangeartede og forskellige, men det der hele tiden er i fokus, er at udvikle og styrke børnenes evne til at kunne udfordre sig selv og opdage, at verden er større end det, man umiddelbart kan se.

Vi støtter børnene i og giver rum til personlige udfoldelsesmuligheder: At kunne tage initiativer og forholde sig nysgerrigt og undersøgende til omverdenen. Vi tilstræber os hele tiden på at se og høre dem og respektere deres forslag og indsigelser.

Det pædagogiske personale er bevidste om at skabe en stemning af både nysgerrighed, accept og nærvær. Børnene skal have erfaringer med både modstand, succes og frustration. Og at lære at håndtere disse ting er en anden vigtig del af en personlig dannelsesproces.

Leg

Børnene på Asmundsminde kommer først og fremmest i børnehaven for at lege. At lege forstår vi som en særlig måde for børnene at være til i verden på, hvor de på en sikker og tryk måde kan eksperimentere og øve sig. Legen på Asmundsminde står centralt og børnehaven er et sted med utallige muligheder for leg både indendørs og udendørs.

De fleste børn ved, hvordan man leger, og de gør det hele tiden, spontant og selvorganiseret. I disse tilfælde er det pædagogens vigtigste opgave at give ro, rum og tid til, at legen kan udfolde sig, og komme med ideer og inputs, hvis legen er ved at gå i stå. Det kan f.eks. være ved at hente en papkasse, der kan fungere som stald til ponyhestene, og som med det samme afstedkommer en videreudvikling i legen. Pædagogen er derved det inspirerende input, der kan "hælde" ny kraft og energi ind i en leg, der var ved at være udtømt for muligheder.

Indimellem opstår der selvfølgelig konflikter i legen, og her kan pædagogen hjælpe til med forhandlingerne, men som oftest lærer børnene hurtigt selv; hvordan man forhandler, hvad der er god stil, og hvordan man fordeler rollerne eller funktionerne sådan, at alle er tilfreds med sin.

Men det er ikke alle børn der har lige let ved at indgå i lege, og som oftest er det fordi, de har brug for at få styrket de sociale kompetencer og forudsætninger, som lege kræver. For disse børn er det pædagogens opgave at hjælpe dem ind i lege, ikke mindst med henblik på at hjælpe børnene med at blive bedre til netop at lære de sociale spilleregler at kende. Nogle børn har f.eks. gavn af først at observere, hvad legen går ud på, og sammen med pædagogen tale om, hvilken rolle eller funktion, barnet kunne træde ind i.

Nedenstående eksempel viser, hvordan pædagogen kan hjælpe og støtte op om en god legerelation:

Lars og Birger har leget meget sammen de sidste par måneder, de har omtalt hinanden som venner og vil ofte sidde sammen i bussen. Men en dag vil Birger ikke lege sammen med Lars mere. Birger går væk fra Lars og søger lege med andre børn.

Lars er ked af det og går efter Birger.

En voksen spørger Lars, hvorfor han er ked af det. Lars siger at Birger ikke vil lege med ham.

Den voksne spørger Birger, om det er rigtigt, at han ikke vil lege med Lars.

Birger siger – ja, det er fordi Lars vil bestemme det hele.

Den voksne går tilbage til Lars, og fortæller at Birger syntes, at Lars bestemmer det hele i legen.

Den voksne tilbyder at hjælpe Lars med at tale med Birger, og hjælpe Lars med at lade Birger også bestemme i legen.

Det vil Lars gerne.

De tre taler sammen, og den voksne bliver og hjælper og støtter børnene i at lege med bilbane, og kommer med ideer og vejledning til hvordan de to børn kan skiftes til at bestemme.

Efterfølgende har de voksne fokus på at løbende være opmærksomme på ligevægten i legerelationen.

Læring

Læring er meget kompleks proces. Det sker som oftest på andre måder og tidspunkter end det formelt forventelige. Læring finder ustandselig sted, og det kan være svært at indfange den kompleksitet, der er i en almindelig dagligdag i børnehaven. Dette er vi bevidste om, når vi skal til at beskrive de processer, der sker i børnehaven som en del af en læring.

I Asmundsminde ønsker vi ikke at operere med absolutte mål. Mål der tilsyneladende nemt kan vejes og måles, som f.eks. "alle børn skal kunne køre på tohjulet cykel som femårige". Vi vil ikke omgive børn med pædagoger 'der hele tiden er ude på noget', da det er helt afgørende for børn, at det pædagogiske personale er til stede i nuet, og de er opmærksomme på relationen. Børn er bestandig optaget af at mestre – at tingene lykkes. Hvad enten det drejer sig om at køre på tohjulet cykel eller holde en leg i gang. Vi opfatter læring som noget, der er i bevægelse, og som skabes i et samspil mellem deltagerne, materialerne, omgivelserne samt lysten til leg.

Børnefællesskaber

Vores tanke er, at alle børn ønsker og har brug for at danne venskaber, deltage i lege og indgå i fællesskaber. Børnehaven er et fællesskab, hvor børnene skal lære at fungere i de rammer, der er skabt/bliver skabt for dem af dem selv, men også af pædagogerne og institutionslivet, hvormed børnene må tilegne sig fællesskabets normer.

Der opstår løbende mange forskellige fællesskaber af forskellige størrelser i børnehaven. Nogle fællesskaber er åbne for de børn, der har kompetencerne til at træde ind i lege, mens de er mindre åbne eller måske ligefrem lukkede for de børn, der er udfordret på disse kompetencer. Det pædagogiske personale hjælper og støtter disse børn, som beskrevet med eksemplet med drengen Lars. Ved f.eks. at observere eller deltage i en leg med nogle børn, kan pædagogen ved at sætte ord på observationerne og barnets handlemuligheder, guide barnet i den aktuelle leg.

Andre børn søger ikke de større fællesskaber som nævnt ovenfor, hvilket der kan være flere grunde til. Barnet er måske ikke interesseret i de lege, der er i gang, eller det kan være optaget af sin egen leg, eller barnet kan have nogle sensoriske udfordringer ift. hvilket rum det foregår i. Alt efter situationen kan pædagogen her sætte en ny leg i gang, baseret på de interesser og styrker barnet har. Legen rammesættes således, at flere børn kan inviteres ind, men at det stadig er barnets styrker, der træder frem.

Asmundsminde er delt op i tre spisegrupper på tværs af alder. Alle børn starter dagen med morgenmad/morgensamling i spisegrupperne, og spiser frokost i spisegrupperne. Et par gange om ugen er børnene i mindre aldersopdelte aktivitetsgrupper som enten startes op efter morgenmad eller efter frokost.

Et tredje fællesskab er etableringen af en mindre gruppe, som sammen over en tid foretager/øver sig på noget. Det kan f.eks. være en ugentlig tur til søen for at fange vanddyr til akvariet. Børnene i gruppen er udvalgt af pædagogen med et bestemt formål. Dette kan være med inklusion for øje at styrke relationerne deltagerne imellem eller for at lære at samarbejde og bruge hinandens kompetencer. På turen til søen er en gruppe ofte afhængig af hinandens færdigheder. Nogle er gode til at fange dyr, andre er gode til at pille dem ud af nettet og bære dem over i spanden uden at mase dem eller blive trukket i, og endelig er der nogle, der er gode til at bestemme de fangede dyr ud fra planchen.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø skal være til stede hele dagen, dvs. både når der er planlagte aktiviteter, spontane aktiviteter børnenes leg og daglige rutiner, som bl.a. er garderoben, når vi spiser, og når der ryddes op. For os handler det om hele tiden at sætte ord på ting, handlinger og følelser samt at støtte, guide og udvise omsorg.

Læring sker således i et samspil mellem de fysiske rammer, muligheder, børnene og pædagogerne. Strukturen for dagen med at møde ind i opsamlingen, busturen, dagen i børnehaven med måltider og aktiviteter osv. sætter således en overordnet ramme for det pædagogiske læringsmiljø.

På **Amerikavej** (vores opsamlingssted) kommer de første børn fra kl. 6.45. Her mødes de af en morgenåbner, som er en af de faste pædagoger. Børnene møder altså et kendt ansigt fra morgenstunden, som ved, hvordan barnet bedst tages imod i afleveringssituationen. Morgenerne går med leg, tegning, højtlesning og snak om tiden siden, de forlod børnehaven dagen før.

Busturen, som tager en time til børnehaven, er i sig selv også et godt læringsrum. At komme op i bussen med alle sine ting, er blot en øvelse. Derefter bliver der undersøgt i bussen, hvor man kan sidde og med hvem. De voksne står klar til at hjælpe alle børn på plads.

Derfra benyttes busturen til højtlesning, historiefortælling, sange, quizzer, banko m.m. Busturen skaber en naturlig ramme for det nære personlige rum med tid til fordybelse og lange samtaler barn/voksen eller barn/barn imellem. Her kan medbragt legetøj også være med til at forstærke eller endda være et bindeled til at skabe nye relationer mellem børnene.

Ved ankomsten til **Asmundsminde** er der ligeledes en masse læring, der sættes i spil som f.eks. gennem selvhjulpenhed i garderoben ved afklædning/påklædning eller til morgensamling i spisegrupperne hvor alle deltager i hver deres gruppe, og hvor brødet skal smøres osv.

Efter morgenmaden i spisegrupperne, opstartes der ofte vokseninitierede aktiviteter samt lege, fx i de aldersopdelte aktivitetsgrupper, hvor pædagogerne støtter op om fællesskaberne. Ligeledes er der en masse små rutiner, der skal udføres afhængige af årstiden, mens andre foregår året rundt. Vores geder, høns og katte skal passes og snakkes med dagligt. Nogle enkelte børn har endda haft det, som deres helt eget område og ansvar at fodre dyrerne.

Mellem de vokseninitierede aktiviteter griber de voksne børnenes initiativer og støtter op om dem med fokus på forskellige fællesskaber og relationer.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Asmundsminde har vi en kontaktpædagogordning, hvilket betyder, at alle børn har en kontaktpædagog. Kontaktpædagogen har et særligt fokus på barnet samt et tæt samarbejde med barnets forældre. Dette giver efter vores vurdering de bedste muligheder for at opretholde et børnemiljø, der byder på tryghed, trivsel og gode muligheder for udvikling og læring.

Kontaktpædagogen tager imod barnet og forældrene, når barnet begynder i børnehaven. Kontaktpædagogen gør da en forventningsafstemning med forældrene og har efterfølgende det primære ansvar for den daglige kommunikation med dem. Det er altså kontaktpædagogen, der er bindeleddet mellem hjemmet og børnehaven, og som er den person, forældrene først og fremmest henvender sig til med bekymringer mv.

Alle pædagoger drager omsorg for barnet, men det er kontaktpædagogen der primært opdaterer forældrene om barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Kontakt pædagogen har således ansvaret for, at der ved afslutningen af barnets børnehavetid, har været arbejdet med de lærings- og udviklingsmål, der gælder generelt og specifikt for det enkelte barn, således at barnet er så godt rustet til skolestarten som muligt. Det er derfor en del af kontaktpædagogens opgave at skabe et tillidsforhold til forældrene som udgangspunkt for et godt og åbent samarbejde. Det er ligeledes kontaktpædagogens opgave at være opmærksom på og sætte ind med et udvidet forældresamarbejde, hvis dette skulle være nødvendigt.

Vi involverer og inddrager vores familier aktivt, når vi holder forældremøder og forældresamtaler, hvor vi i fællesskab skaber rammerne for, at barnet befinder sig godt i verden. Derudover er der mulighed for, at pædagogerne kommer på hjemmebesøg hos de børn, de er kontaktpædagoger for.

Forældre er til enhver tid velkomne til at komme med op i børnehaven for at opleve og deltage i deres børns hverdag på Asmundsminde.

Vi skaber derudover mulighed for, at forældrene kan mødes ved diverse sammenkomster – til julefesten for børn, forældre og personale, og på arbejdsdage oppe i børnehaven.

På vores to årlige forældremøder kan der være oplægsholdere, fx har både vores naturvejleder fra "Naturfaglig Nysgerrighed" og vores huskunstner Birgitte, holdt oplæg om deres projekter.

Vi uploader ofte billeder på Aula og sender mails ud med info om aktiviteter, fx i de aldersopdelte grupper, spisegrupperne m.m., og sender et årligt fælles nyhedsbrev ud.

Forældrene deltager som en uundværlig del i vores inklusionsarbejde (se afsnittet 'børn i udsatte positioner'), bl.a. ved at understøtte deres børns venskaber med børnene på basispladser ved at invitere dem hjem til leg, ligesom de inviterer de øvrige børn. Dette gælder også fødselsdagsarrangementer og lignende.

Forældrebestyrelsen tager sig desuden af at byde nye forældre velkommen og arrangerer med mellemrum forældre-kaffemik på vores opsamlingssted. De deltager aktivt på forældremøderne, hvor der blandt forældrene til tider opstår arbejdsgrupper, der tager sig af forskellige projekter.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Inklusionstanken er, og har altid været, den bærende ide for vores arbejde. I Asmundsminde har børnene med basispladser ikke deres egen gruppe med tilhørende grupperum. Børnene med basispladser har altså ikke som en samlet gruppe deres egne pædagoger. Derimod er alle pædagoger kontaktpædagog for et eller to børn med basisplads, ligesom de også er kontaktpædagog for flere af børnene fra lokalområdet. Så set fra et børneperspektiv, er børnene med basispladser nogle helt almindelige børn, der på forskellig vis tager sin plads – men det er børn, der til fulde er inkluderet i det fællesskab, der hedder Asmundsminde.

Når vi arbejder med inklusion, tager vi udgangspunkt i, at alle børn er inkluderet og arbejder på at undgå, at de bliver ekskluderet. For mange af vores børn med basispladser kan det være en udfordring at indgå i aktiviteter med en stor deltagende børnegruppe. Derfor tilrettelægger vi med fordel aktiviteter i en mindre gruppesammenhæng. Derved skabes et læringsmiljø, hvor det udsatte barn får plads og rum til at udvikle sig i eget tempo, da pædagogen i højere grad har mulighed for at arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer.

Inklusionsarbejdet omfatter alle børnehavens børn – ikke kun børn med basisplads – og er et kontinuerligt arbejde, da børnegruppen hele tiden ændrer sig. Vi har hele tiden øje for, at vi til tider må yde en ekstra indsats for at bringe de børn, der ikke har ret mange at lege med, ind i nogle ligeværdige fællesskaber. Her er det pædagogernes opgave at skabe lege, deltage i lege og rammesætte lege således, at alle børn får de bedste muligheder for at deltage.

I Asmundsminde har vi meget fokus på den sociale læring, der sker børnene imellem, fordi den ofte er meget direkte og mere nuanceret end den, vi voksne kan give dem. I og med at børnene med basisplads ikke har deres egen gruppe, har børnene bedre muligheder for at kunne lære af hinanden ved at iagttage og lege med hinanden. Dette er en læring og inspiration, der går begge veje. Særligt de sociale kompetencer og forudsætninger, som lege kræver, kan børnene med basispladser tilegne sig gennem leg med lokalbørnene så som konfliktløsning ved brug af sprog. Børnene fra lokalområdet lærer til gengæld, at der er forskel på mennesker. De oplever anderledes handle-mønstre og strategier i forskellige situationer, og lærer efterhånden at tackle dem. Derved får de en erfaring med, at alle til trods for forskelligheder har noget, de kan bidrage med, hvis de bliver inviteret ind og accepteret, som de er. De får erfaring med, at man ikke skal hænge sig i bagateller, og det ofte betaler sig at sige ”pyt med det”. Måske de endda oplever, at de selv har ressourcer eller kompetencer, som andre kan bruge og sætter pris på. Og de lærer også, hvornår man skal trække sig og hente en voksen, hvis konflikterne bliver for voldsomme.

I Asmundsminde bestræber vi os på at fremhæve og fremme ressourcerne hos alle børn – i denne sammenhæng med særligt fokus på børnene i udsatte positioner. Det er endvidere et pædagogisk fokus at lave nye narrativer for de børn, der som udgangspunkt har en iboende oplevelse af at være én, der ikke kan, én der er vred, én der slår, osv. De nye historier kan give børnene nogle nye og mere hensigtsmæssige forståelser af sig selv. I den forbindelse arbejder børnehaven med en overbevisning om, at problemer ikke er lig med barnet. Vi stiller os i stedet nysgerrige og forsøger at se bag om barnets handling: Hvad er det, som kan have forårsaget barnets ageren i en given situation? Til at hjælpe os med at forstå dette har vi dels ressource-teamet, hvor vi kan bringe sådanne problematikker op, og dels drøfter vi det på vores månedsmøder med vores supervisor, hvor vi laver eller revurderer barnets handleplan.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

I Asmundsminde samler vi af og til "skolegruppen", som er de børn, der skal starte i skole det kommende år. Formålet med samlingerne er at forberede børnene til deres skolestart. Pædagogerne arbejder med denne gruppe mere koncentreret med forskellige temaer. Skolegruppen øves i at modtage kollektive beskeder, tage hensyn til hinanden, vente på tur, turde sige ting højt for gruppen, samt kunne koncentrere sig i længere tid om et bestemt emne. Derved får vores børn en forsmag på skolen, og hvordan de skal interagere i denne sammenhæng.

Alle børn får udleveret en førskole-opgavebog. De skal så arbejde individuelt med hver deres bo i eget tempo og ud fra eget niveau. Vi sætter en fælles ramme, så vi starter med en fælles opgave eller information. Det kan f.eks. være en voksen klapper en rytme, og børnene skal derefter klappe det samme lige efter.

Børnene bliver fælles instrueret i, at dette er "børnehaveskolen", hvor der er nogle faste regler og rammer, så som at sidde på sin plads, være stille, række hånden op osv. Børnene bliver her udfordret med forskellige opgaver og øver sig i at tage imod instruktioner, holde på en blyant, klippe, lime m.v. Mellem opgaveløsningerne indlægges frikvarterer, hvor de skal løbe udenfor, og komme ind igen, når skolegruppen startet op igen.

Det er kontaktpædagogen, der har ansvaret for, at der ved afslutningen af børnehavetiden, er blevet arbejdet med de lærings- og udviklingsmål, der gælder generelt og specifikt for det enkelte barn, så barnet er så godt rustet til skolestart som muligt.

For at gøre overgangen fra børnehave til skole så god som muligt deltager vi i Stærkt Samarbejde. Børnene i Asmundsminde kommer fra forskellige skoledistrikter. Så vi besøger én lokal skole og deres KKFO, for at børnene kan opleve, hvordan det kan foregå der. Vi er på besøg inde i en klasse, hvor de har time, og vi leger og spiser madpakker i KKFO'en.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Ved at bruge de lokale omgivelser på landet i Kvistgård ønsker det pædagogiske personale at styrke børnenes kendskab til nærmiljøet således, at børnene lærer om de muligheder, der ligger lige uden for lågen. På længere sigt er formålet, at børnene oplever, at der altid er muligheder for læring og oplevelser i deres nærmiljø.

Vi går ture i området nær børnehaven, der byder på skov, marker, søer, hestefolde og forskellige stier. For børnene er der stor læring ved alt, som vi møder på vores vej. Vi stopper op og undersøger forskellige insekter, planter, dyrespor og bær m.v.

Vi går jævnligt på tur til en af vores naboer, som har flere hunde og heste. Her har vi mulighed for at komme helt tæt på dyrene, klappe dem, tale om diverse emner vedrørende dyr så som fodring, deres unger og pasning af de forskellige dyr. Nogle børn er bange for dyrene, og her har vi mulighed for at arbejde med det således, at barnet langsomt lærer dyrene at kende og som regel ender med at turde være i nærheden af dem. Vi mener, det er af stor værdi, at børn kan være tæt på dyr og opleve, hvordan man viser omsorg og hensyn til dyret.

Derudover kører vi også på ture med vores minibus til andre skove, forskellige strande eller til Helsingør, hvor vi kan besøge biblioteket eller få en kulturhistorisk oplevelse ved et besøg på Kronborg. Et af vores besøgsmaal er De Fire Årstiders gård, hvor der er mulighed for at se forskellige afgrøder. Der er også mulighed for at udfordre børnenes grovmotorik på en stor halmballeborg, hvor børnene kan løbe, kravle og hoppe rundt på halmballerne. I december er der mulighed for at besøge julebutikken i Gurre hvor der både er julemarked og dyr.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnehaven ligger i et naturskønt område i Langerød. Huset er et gammelt tolænget og stråtækt bondehus. Omgivet af en stor grund på ca. 2 tønder land er børnehaven et smukt og imødekomende syn, der ændrer sig alt efter årstiderne. En større del af vores grund er passet, mens andre områder henligger som naturgrund med masser af træer og blomster.

På matriklen er der Hockeybane, fodboldbane, cykel og Moon car bane, sandkasse, legehuse, akvarium, gynger og store naturområder med klatre- og frugttræer, bakker og bålplads. Vi har områder for de mindre, der kan lege tæt på huset, og legeområder for de større børn, som der kan lege mere uforstyrret.

Ligesom det udendørs rum virker inspirerende og stimulerende på børnene, er det indendørs rum også indrettet sådan, at det inspirerer og fremmer børnenes lyst til at udfolde sig.

Vi har funktionsbestemte rum og områder, hvor der er mulighed for både stille og fysiske aktiviteter. På Asmundsminde er der plads til boldleg, gymnastik, teater, musik og dans, spil og højtlesning, kreativ udfoldelse som maling, og mindre legeområder med dyr, biler og forskellige baner m.m.

Der er effektiv støjdemping i alle rum, så der er et behageligt lydniveau, og udsmykningen af rummene afhænger dels af deres funktion og dels af de igangværende projekter.

[INDSÆT FOTOS AF KUNST + Mussemindmaps](#)

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I Asmundsminde har vi skabt en kultur, hvor hvert enkelt barns styrker fremhæves samtidig med, at barnets udfordringer italesættes, som noget det enkelte barn skal øve sig på. På denne måde oplever børnene at spejle sig i sig selv og hinanden, og derved får børnene erfaring med forskellige mennesker og egenskaber. "Du øver dig på at spørge om hjælp, mens jeg øver mig på ikke at slå, hvis jeg bliver vred." På denne måde skabes en mulighed for bevidstgørelse af egne ressourcer og udviklingspotentiale.

Dagligt fremhæver vi de ting, de forskellige børn er gode til, eller er blevet gode til, fordi de har øvet sig. Deri bestræber vi os på at give børnene en bevidsthed om, at forandring er muligt ved at tale med dem om, hvordan det var engang. Når et barn beder os fortælle historier om, hvordan barnet gjorde en gang, er det et tydeligt tegn på læring hos barnet. Barnet bliver bevidst om sin egen udvikling.

I Asmundsminde går vi meget op i at følge og støtte op om børnenes initiativer, og give børnene mulighed for mangfoldige oplevelser i forskellige sammensatte børnekonstellationer. Heri ligger der et ansvar hos det pædagogiske personale i at spotte og opsøge børnenes potentialer og ressourcer, og dernæst sætte rammen for at børnene bedst muligt kan få udfoldet disse potentialer med udgangspunkt i de enkelte børns nærmeste udviklingszone. Vi vil gerne fremme børnenes lyst til at forholde sig nysgerrigt og undersøgende til omverdenen ved at gribe deres talrige initiativer, og give dem mulighed for at udfolde og udtrykke sig. Nogen vil spille fodbold, andre vil have hjælp til at lave en cirkusforestilling, mens et tredje hold gerne vil lære at bruge noget bestemt værktøj for at bygge en hule i et træ. Pædagogerne møder børnene og deres engagement og går som oftest muligt med i legen eller er behjælpelig, så legen/aktiviteten kan fortsætte eller videreudvikles. Heri ligger pædagogens opgave også i at introducere barnet for nye veje og muligheder. Det kan dog også være at den personlige læreproces ligger et helt andet sted, som f.eks. at side alene og fordybe sig med at samle en Lego figur.

I det tilfælde et barn har modstand på eller undergår at deltage i en aktivitet eller bestemte lege, må pædagogen forholde sig nysgerrigt til, hvad der afholder barnet fra at deltage. Usikkerhed, uvished omkring aktivitetens forløb, et andet barn der driller, eller noget helt fjerde kan spille ind, når et barn ikke har lyst til at deltage. Den nære relation og tryghed, som pædagogen har opbygget med barnet, kan her komme i spil, så barnet med pædagogens hjælp kan få afklaret og sat ord på, hvad der afholder barnet fra deltagelse.

I børnehaven Asmundsminde vil vi gerne medvirke til at skabe den gode fortælling hos barnet og deres familie. På en sådan måde, at den tid, barnet har været i børnehaven, kan indgå som en positiv del af dets livshistorie. En fortælling, som barnet kan tage med sig, når det forlader Asmundsminde.

Social udvikling

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

I Asmundsminde ser vi barnets sociale udvikling, som en grundsten for barnets trivsel. Og da tryghed er en forudsætning for et barns socialudvikling, er det kontaktpædagogen, der skal sørge for, at der er en tæt og stabil tilknytning, og at barnet oplever et trygt og omsorgsfuldt miljø, hvor det mødes med respekt og anerkendelse.

Med inklusionstanken for øje ønsker vi, at alle børn i Asmundsminde lærer, at mennesker er forskellige, og de øver sig i at rumme forskelligheden. De skal øve sig i at mærke egne følelser og grænser, og samtidig sætte sig ind i andres følelser og udvikle en respekt for andres grænser. I børnehaven støtter det pædagogiske personale børnene i, at de skal lære at lægge mærke til andres kropslige udtryk, og derved se og mærke den andre og agere ud fra det, de oplever. Denne kompetence kommer særligt i spil under konflikter, som er en uundgåelig del af børnehavelivet. Ved konflikter hjælper det pædagogiske personale ved f.eks. at tydeliggøre over for barnet, at det skal lytte til, hvad det andet barn siger og selv sprogligt give udtryk for sin egen intention. Vi støtter barnet i at lægge mærke til, hvordan det andet barn reagerer; "Kan hun lide det, du gør?" Nogle gange må den voksne hjælpe og sørge for, at de uenige parter hører på, hvad hinanden siger, og få dem til at sætte ord på, hvad de hver især oplevede, der skete. Og derved agerer det pædagogiske personale, som en form for mægler, hvilket oftest forårsager, at et kompromis parterne imellem kan indgås.

Vi er opmærksomme på, at det for nogle børn kan være ligetil at aflæse de implicite sociale spilleregler, der gælder i børnehaven, mens det for andre børn kan være svært at aflæse, hvad man kan eller ikke kan gøre i bestemte rum og i bestemte situationer.

Spørgsmålet om social udvikling er på dagsordenen lige fra børnene træder ind i vores bus om morgenen. Hvem skal de sidde sammen med? Der er mange aftaler, der skal forhandles på plads, inden bussen kører. Disse aftaler har også stor betydning for, hvem børnene leger med resten af dagen. Det er de voksnes ansvar, at sørge for at alle børn kommer i gang med dagen på en god måde, herunder at være behjælpelig med at forhandle aftaler på plads. Det pædagogiske personale iværksætter dagligt aktiviteter, som kan være målrettet mod enkelte børn eller en gruppe af børn. Det kan være med henblik på at styrke relationerne mellem et enkelt barn og en gruppe af jævnaldrende. Det kan være at få en gruppe af børn til at samarbejde om et konkret projekt.

I andre lege er pædagogerne med på sidelinjen, og kan støtte op efter behov. Til tider ønsker gruppen eller enkelte børn, at vi er i nærheden, da det giver dem den fornødne tryghed til selv at klare de uenigheder, der måtte opstå. Når gruppen med tiden er blevet mere etableret, kan den voksne trække sig lidt væk fra legen, hvormed børnene selv skal navigere i og klare eventuelle forhandlinger.

Kommunikation og sprog

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

I Asmundsminde bestræber vi os på at give alle børn de bedste udviklingsmuligheder for deres sproglige tilegnelse og kommunikative kompetencer, så de på sigt kan mestre at udtrykke deres intentioner, ønsker, følelser, meninger og tanker. Dette gør vi blandt andet ved at være engagerede og tålmodige lyttere, som spejler børnenes gestus, mimik og stemmeleje.

For nogle børn i børnehaven kan det være svært at sætte ord på følelser, hvilket kan medføre at barnet i stedet tyer til en fysisk reaktion. Derfor er sprogliggørelse et vigtigt og nødvendigt redskab i børnehavens pædagogik. Børnene skal lære at bruge sproget så de får et udvidet kendskab til verden og andre mennesker. Børn skal lære at se, høre og forstå andres udtryk.

Pædagogerne i Asmundsminde er ofte med i børnenes leg, og det giver mulighed for omsorg og opmærksomhed på sprogets – herunder kropssprogets – mange udtryksformer og facetter. Det pædagogiske personale hjælper børnene med at sætte ord på følelser og tanker, ved at bevidstgøre barnet om sit eget kropssprog og ansigtsudtryk.

Vi understøtter børnene i at anvende sproget på en måde, som får samværet i børnehaven til at følge normerne for en almindelig god omgangstone mennesker imellem. Dette fokus tager det pædagogiske personale sig også med i mødet og samværet med forældregruppen i "opsamlere", da vi på lige fod med forældrene er børnenes rollemodeller i al kommunikation – nonverbalt som verbalt.

Da det kan være en svær øvelse for børn at kunne sætte ord på en følelse eller ting, som nager, har vi i Asmundsminde udviklet en metode, som vi kalder "At tale til, med og om børn". Metoden går i korthed ud på, at to voksne "tænker højt" og "hen over hovedet på barnet" om det, de mener barnet reagerer på. Formålet er at få inddraget barnet i samtalen og få en sprogliggørelse og forståelse af problemet eller den specifikke følelse. Hvis barnet f.eks. er i affekt eller er ked af det, kan man fjerne fokus fra barnet ved at tale om et andet barn, som har været i en lignende situation. Det er klart, at en pædagogisk metode som "at tale hen over hovedet på børnene" kræver den allerstørste nænsomhed, respekt og indlevelse. Det er ikke et stykke mekanisk værktøj, som bare kan tages i anvendelse, når der opstår et problem. Vi bestræber os i personalegruppen på at anvende metoden med den største respekt for børns og forældres integritet. Ved brug af denne metode, kan barnet få en stærk oplevelse af at blive set og forstået, da de voksne kan hjælpe med at sætte ord på barnets oplevelse og følelse.

Særligt rundt om bordet til frokost kan børnene med hjælp fra pædagogen øve sig i at indgå i en samtale. Hermed også at være del i en dialog, samt skiftes til at være i en tale- og en lytteposition. Samtalerne over frokostbordet er ligeledes et godt rum for at det enkelte barns sprog og tænkning nuanceres, hvormed deres sprog billeder, samt deres evne til at lytte og lege med sproget udvikles.

Et andet sprogligt læringsrum er busturen, hvor der bliver læst og fortalt historier, sunget, og lavet rim og remser. Dette kan foregå i mindre grupper, med enkelte børn eller i et større fællesskab. På busturen bruges tiden også til specifik øvelse af sproget med enkelte børn eller til en fortrolig samtale et enkelt barn og voksen imellem. Pædagogerne er opmærksomme på børnenes individuelle sproglige udvikling, og samtidig spotte det enkelte barns sproglige mangler og være i

stand til at støtte op om disse med børnenes forskellige sproglige kapitaler in mente. Kontaktpædagogen er her yderligere opmærksom på, om barnet kan rime, høre/forstå en historie, gøre sig forståelig, udtale ordene korrekt, anvende sproget i f.eks. leg og konfliktløsning, deltage i små quizzer samt vise interesse for tal, bogstaver og lignende, alt sammen med udgangspunkt i barnets alder.

Efter behov kommer talepædagogen i børnehaven eller også drøfter personalet barnets sproglige udfordringer med talepædagogen i ressource teamet.

De voksne i Asmundsminde benytter sig af forskellige sprogunderstøttende strategier, bl.a. UGL. UGL er en forkortelse, der dækker over 'udkig, giv tid og lyt': (Hold) Udkig – efter hvad barnet er interesseret i. Giv tid – så barnet får mulighed for at tage initiativ. Lyt – til hvad barnet prøver at fortælle dig. Når de 'voksne' mestrer det, bygger de ovenpå med yderligere tre punkter: Imitér barnet, fortolk det barnet siger og kommentér i stedet for at stille spørgsmål.

Krop, sanser og bevægelse

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Udendørs har vi en stor grund med meget forskelligt underlag og terræn, hvor børnene kan gå på opdagelse. F.eks. kan man hoppe ned i "dinosaurhullet", eller man kan gå på line over vores slackline. Der er også mulighed for at cykle, køre på mooncars, spille fodbold, hockey og at klatre i træer. Årstiderne ligger også op til forskellige finmotoriske aktiviteter på vores grund, hvor vi f.eks. kan samle bær og nødder, knække dem, plukke blomster, samle insekter. I sandkassen bliver der bygget diverse landskaber og formet sandkager.

Et mere struktureret motoriskforløb er morgengymnastik, som tilrettelægges alt efter antallet af børn og børnesammensætningen. Vi har også "sang & rytmik" i mindre grupper, hvor børnene er inddelt efter funktionsniveau således, at de stimuleres mere målrettet i forhold til deres formåen og udvikling mm.

Vi bruger rytmikken, som indlæringsmetode, hvor udgangspunktet er indlæring via krop, sanser og bevægelse, hvor der arbejdes med at "sætte i gang" fremfor at forklare. Vi bruger forskellige elementer og redskaber, for at styrke og udfordre børnenes generelle udvikling og kompetencer indenfor krop, sanser og bevægelse. Elementerne i forløbet skifter mellem høj og lav fysisk intensitet, individuelle og fælles aktiviteter. Det kan også skifte mellem fagte-lege, som er faste og genkendelige, og rammelege der giver børnene mulighed for at være medskabende og ligeledes udfordrer deres fantasi.

Igennem rytmikken bliver børnene udfordret via sansemotoriske lege, hvor vi laver forskellige bevægelser og lyde, som giver forskellige erfaringer; en hvisken til stille bevægelser og syngende kraftigt til store bevægelser. Herved styrkes og udfordres børnenes egne sansemotoriske oplevelser. Vi arbejder med at skifte mellem genkendeligt og nyt. Således at der både er noget trygt og samtidigt noget der udfordrer, som stimulerer børnenes nysgerrighed.

Igennem rytmikken kommer de forskellige børns roller og deltagelse i gruppen også til udtryk, hvorved forløbet hele tiden ændres og tilpasses, så gruppedynamikken styrkes optimalt, og hvor vi voksne understøtter de enkelte børn efter behov.

Andre aktiviteter, hvor vi arbejder med krop, sanser og bevægelse, kan være klatrebane, yoga, puderum, cykeltræning, forhindringsbane, rulleskøjter eller "musik ved gyngerne", hvor der danses til musik.

Vi har fokus på at støtte børn der af forskellige årsager, har et belastet nervesystem, i at opnå en større ro. Dette gør vi ved at lave lege og øvelser hvor børnenes muskel-ledsanser bliver stimuleret, fx ved ase-mase lege, løft af tunge ting, klatreaktiviteter, lege "trollens pandekage".

Natur, udeliv og science

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

De børn, som går i Asmundsminde, bor i byen, hvilket giver en god forudsætning for at opleve forskellen på by og land. I Asmundsminde vil vi gerne lære børnene at være i naturen, og at bruge de ressourcer og muligheder den tilbyder. Vi er med og understøtter børnene i at udforske, undersøge og eksperimentere for at finde ud af, hvordan naturen omkring os hænger sammen.

På børnehavens grund får børnene erfaringer med naturen ved at udforske tingene egenhændigt gennem leg og eksperimenter. Deres nysgerrighed bliver da også vagt gennem tilrettelagte voksenstyrede aktiviteter, hvor børnene kan få kendskab til f.eks. faktuel viden og miljøbevidsthed. Eksempelvis ved at lege miljøpatrulje og samle alt det skrald, der ikke hører til på grunden, mens vi snakker om, hvorfor f.eks. plastik ikke hører til ude i naturen, og hvordan et æbleskrog nedbrydes. På denne måde ønsker vi i Asmundsminde, at børnene skal opnå en respekt omkring naturen og det levende gennem et indblik i naturens kredsløb, menneskers rolle i hele processen, sårbarheden, og hvordan vi kan ødelægge og modsat værne om naturen og dens værdier.

Som en fast aktivitet laver vi ofte bålmad, hvor børnene tilbereder og laver mad efter årstiderne. Med madingredienserne i hånden får børnene sansemæssig erfaring og et kendskab til naturens afgrøder.

Vores naturgrund indbyder til et væld af muligheder, som veksler med årstiderne:

I **foråret** følges det, der spirer, kribler og krabler såvel i den vilde natur, som det, vi selv har plantet i højbedene og i drivhuset, hvor vi sår tomater og agurker. Børnene er med til at vande, luge og følger udviklingen fra frø til planter med frugt og grøntsager.

Kartoffelbedet klarkøres ved adskillige gennemgravninger for regnorme, som børnene ved fund fodrer hønsene med. Når kartoflerne er lagt, finder vi kartoffelbogen frem og læser den, mens vi ser frem til den forekommende høst. Når kartoflerne senere bliver gravet op, er der også stor tilslutning til at rense og tilberede dem som aftalt.

Om **sommeren** spises bær, blommer samt høsten fra drivhuset. Og når vejret ligger op til det, så laver vi diverse vandaktiviteter så som vandglidebane, og legekanaler af plastik fyldes med vand. Til **efteråret** hopper vi i store vandpytter og der høstes æbler, hasselnødder og valnødder. Noget af høsten bruges f.eks. til hjemmelavet nøddecreme, æblemost og æbleringe over bål osv.

Når der er sne og frost om **vinteren** går jagten dagligt ind på isflager eller istapper, mens andre søger efter dyrespor i sneen. Vi bygger også snehuler, kælker og laver glidebaner.

Hver vinter afholder vi vinterkoloni, hvor børnene i 1-2 dage overnatter i mindre grupper i

børnehaven. En aften går vi alle ud med lommelygter og oplever, hvor mørk aftenhimlen er på landet, og hvor uendelig mange stjerner der er på himmelen.

Siden foråret 2022 har vi deltaget i et 2,5 årigt projekt "Naturfaglig nysgerrighed", Personalet deltager i kurser og modtager inspiration og vejledning, samt evaluerer, med naturvejledere og forskere der er tilknyttet projektet.

Kultur, æstetik og fællesskab

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Asmundsminde er både et mødested for forskellige kulturer samtidig med, at vi gennem årene har skabt vores egen kultur. Et væsentligt område vi kan pege på, er den tanke fra Sofie Ribbjerg om, at alle børn har muligheder i deres liv, og at vi er en del af skabelsen og realiseringen af de muligheder. Dette kommer især til udtryk gennem tankerne om, at børn under de rette omstændigheder, kan lære meget af hinanden selvom, de har en vidt forskellig social og kulturel baggrund.

I Asmundsminde har børnene mulighed for at male, klippe-klistre, save, hamre, lave teater, synge, danse, spille musik og meget andet. Vi understøtter børnenes naturlige skabertrang ved at positionere os forskelligt i forhold til den givne situation: Sommetider sætter det pædagogiske personale rammen for en aktivitet med mulighed for kreativ udfoldelse, mens der andre gange er behov for, at vi står på sidelinjen og bakker op om børnenes egne idéer.

Netop samtaler om andre lande og kulturer afstedkommer fx, når vi laver bålmad, hvor vi bruger mad og krydderier fra hele verden, og vi derved får præsenteret børnene for både eksotiske navne og andre kontinenter.

Indimellem har vi ture ud af huset til f.eks. biblioteker, børneteatre, koncerter eller madevents, ligesom vi kan have besøg af diverse huskunstnere, der laver forskellige workshops.

Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

For at vi løbende kan se kritisk på vores egen praksis benytter vi os af følgende tre trin evalueringsmetode.

Tre trin i evaluerende pædagogisk praksis:

1. Gør vores formål med evaluering tydeligt
2. Dokumentér med fokus på læringsmiljø og fælles refleksion
3. Analysér dokumentationen, og sæt en retning for vores fremtidige praksis.

Uddybelse af trin 1:

Ved dette trin gør vi os klar på, hvad vi gerne vil undersøge. Vi tager udgangspunkt i, hvordan det pædagogiske læringsmiljø hænger sammen med børnenes trivsel, læring og udvikling. Vi undersøger det, som vi undrer os over. Dette kan være sig en hverdagsrutine, et barns sociale udvikling eller et af læreplanstemaerne.

Formålet med evalueringen defineres f.eks. Fokus på et enkelt barn, der har svært ved at indgå i relevante sociale relationer.

Uddybelse af trin 2:

Ved dette trin indsamler vi relevant dokumentation. Vi dokumentér både det pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring systematisk og med fokus på formålet med vores evaluering. Vi ser både på børnenes læreproces og på det, børnene lærer. Vi inddrager børnenes perspektiver. Vi skaber rum for analyse og refleksion i dialog med kolleger.

Vi skal gøre os klart, hvilke typer af dokumentering vi vil gøre brug af. Dette kan være observationer, registrering, billeder, samtaler. Dertil skal vi også gøre os klart, hvor mange ressourcer og hvilken tidsramme dokumenteringen skal forløbe sig over. Og endeligt skal vi have udvalgt en ansvarlig eller tovholder for dokumenteringen og indsamlingen deraf.

Uddybelse af trin 3:

Ved dette trin analyserer vi vores nye viden om læringsmiljøet. Vi holder fokus på vores oprindelige formål med evalueringen. Vi reflekterer over, hvordan vi kan justere på vores pædagogiske praksis ud fra vores nye viden. Vi beskriver i så fald, hvad vi vil gøre anderledes, og evaluér løbende vores nye tiltag.

Hvad er vi blevet opmærksomme på under dokumenteringen, og hvordan kan vi implementere de nye tiltag?

Til hvert personalemøde gør vi brug af tre trins modellen. Trin 2 og 3 gennemgås og derefter fastlægges vi, hvorvidt der skal arbejdes videre med dette fokus.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Hvert andet år evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan med udgangspunkt i evalueringsskemaet "Evaluering af den pædagogiske læreplan (0-5år)". Under denne overordnede evaluering kan vi trække på de løbende evalueringer af tre trins modellen. Og ved hjælp af evalueringsskemaet sikrer vi, at alle læreplanstemaerne evalueres.